

Temat: Idea mesjanizmu w Widzeniu ks. Piotra wg Dziadów cz.III.

1. Kim był Mesjasz wg Biblii?

Mesjasz : Pomazaniec, Namaszczony, Mesjasz (hebr. מָשִׁיחַ), Chrystus (gr. χριστός), pot. Wybraniec – w judaizmie i chrześcijaństwie pierwotnie religijny tytuł królów, kapłanów-lewitów i proroków – osób namaszczonych (pomazanych) olejem. Z czasem, pod wpływem proroków, ten biblijny termin nabrał eschatologicznego znaczenia – określa on osobę, zapowiedzianą przez Jahwe, która ma przynieść ostateczne rozwiązanie problemu zła, grzechu i śmierci w świecie i ustanowić tzw. królestwo mesjańskie, będące nowym rajem, przewyższającym szczęście pierwszego. Nowy Testament uznał, że zapowiedzianym Mesjaszem jest Jezus Chrystus, a chrześcijanie te fragmenty Starego Testamentu, które odnoszą się do mesjanizmu traktują jako przepowiednie nadejścia Jezusa. Wyznawcy judaizmu – żydzi – wciąż trwają w oczekiwaniu na przyjście Mesjasza.

2. Analiza sceny V wg dramatu Dziady cz.III.

Widzenie księdza Piotra” jest stylizowane na poetykę prorocstwa, języka biblijnej Apokalipsy, a także pism kabalistycznych. Mickiewicz wyklada w nim swoją mesjanistyczną ideologię. **Ksiądz Piotr jako osoba obdarzona szczególnym darem proroczym doznaje natchnionej wizji i wyklada sens dziejów Polski, a także jej przyszłe losy.**

Ksiądz Piotr widzi Polskę jako Chrystusa wydanego w ręce Heroda, a następnie wyszydzonego i ukrzyżowanego. Odpowiednikiem osądu Heroda jest męczeństwo niewinnej polskiej młodzieży, bezlitośnie zsyłanej na Sybir. Z kolei rola Piłata umywającego ręce przypada Francji, która nie udzieliła Polakom pomocy w czasie powstania listopadowego. Krzyż Chrystusa zostaje tu sporządzony z „trzech wyschłych ludów”, a więc trzech zaborców: Rosji, Prus i Austrii. Żołdakiem przebijającym bok Chrystusa jest Moskal, któremu jednak Chrystus przebaczy. Mickiewicz odwołuje się tu zatem do buntu Rosjan przeciwko caratowi, zwłaszcza do powstania dekabrystów.

Wizja ma jednak wymowę zdecydowanie optymistyczną: Polska podobnie jak Chrystus zmartwychwstanie. **Widzenie księdza Piotra wyklada zatem istotę Mickiewiczowskiego mesjanizmu. Poeta przypisuje Polsce rolę wyjątkową.** Twierdzi, że jej cierpienie (utrata niepodległości, represje i prześladowania) nie są zawinione, ale mają wymiar sakralny. Stanowią odtworzeniem losu Chrystusa, którego ofiara ma zbawić grzeszną Europę.

Czterdzieści i cztery

Bardzo istotnym rysem widzenia księdza Piotra jest również wizja Bożego męża, który ocalał z wywózki na Sybir i został wybrany do przewodzenia polskiemu narodowi. Tę tajemniczą postać charakteryzuje w tekście głównie jedno zdanie:

Wskrzesciel narodu,
Z matki obcej; krew jego dawne bohaterzy,
A imię jego czterdzieści i cztery.

Oczywiście można utożsamiać owego męża z głównym bohaterem III części „Dziadów”, czyli Konradem. Można jednakże odnosić te wersy do samego Mickiewicza, który, jak wiadomo, był „z matki obcej” (matka poety była Żydówką), a słynne czterdzieści i cztery, jak stwierdził Juliusz Kleiner, w kabale żydowskiej jest zaszyfrowanym imieniem: Adam. Ponadto można tu widzieć np. symbole biblijne (czterech Ewangelistów, cztery rzeki w Raju itd.). O liczbie „czterdzieści i cztery” powstało wiele rozpraw naukowych, jednak do dziś pozostaje to określenie tajemnicze i niejednoznaczne.

3. Dokonaj porównania postaw bohaterów dramatu na przykładzie Konrada i ks. Piotra.